Nr. 13. Warszawa, 1 października 1921 r. Rok V

# SIŁA

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SPÓŁDZIELNI KREDYTOWYCH I ZAGADNIENIOM PIENIĘŻNYM

ORGAN POLSKIEGO ZWIĄZKU REWIZYJNEGO SPÓŁDZIELNI KREDYTOWYCH W WARSZAWIE

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI: WARSZAWA, JASNA 1, LOKAL BANKU TOW. SPÓŁDZIELCZYCH. TEL. 32-44, 85-75.

*PRENUMERATA: 250 mk. kwartalnie. Dla Spółdzielni Związkowych 200 mk. kwartalnie.*

CENA OGŁOSZEŃ: Cała strona—10.000 mk.; 1/2 str.—6000 mk.; 1/4 str.—4000 mk.; 1/8 str.—2000 mk.; 1/16 str.—1000 mk.; drobne ogłoszenia 100 mk. za wiersz petitowy lub jego miejsce.

TREŚĆ NUMERU: Do Szan. Czytelników. — Baczność. — Sprawozdanie P. K. K. P. — W sprawie naszej waluty (ciąg dalszy). — Z rynku pieniężnego. — Wiadomości. — Cennik ksiąg i druków. — Nowe książki. — Ogłoszenia.

**„NARODY, KTÓRE NIE UMIEJĄ PRACOWAĆ I OSZCZĘDZAĆ, ZNIKNĄ Z POWIERZCHNI ZIEMI".**

## Do Szan. Czytelników.

**Wobec ciągłej zwyżki kosztów wydawnictwa „Siły", jak druku, papieru i innych, zmuszeni jesteśmy na IV kwartał podnieść przedpłatę i cenę ogłoszeń o 100% wyższą od dotychczasowej i prosić Szanownych Czytelników o rychłe uregulowanie przedpłaty, która w IV kwartale r. b. wynosić będzie 250 mk., a dla spółdzielni związkowych 200 mk. kwartalnie.**

*REDAKCJA.*

## Baczność!

Wobec powszechnego pędu do kupowania obcych walut zwracamy uwagę czytelników na niebezpieczeństwo tego rodzaju tranzakcji. Są one oparte nie na istotnej realnej wartości dolara, czy franka, czy funta sterlingów, tylko na psychicznym nastroju bezkrytycznego ogółu, zręcznie wywołanym przez podszepty spekulantów i agitatorów. Kto nabywa i to bez potrzeby obcą walutę, ten przez to samo obniża wartość swojego własnego majątku i naraża go na niebezpieczeństwo przejścia w obce ręce. Już dziś różni agenci wykupują za bezcen nasze domy, lasy, kopalnie i akcje różnych przedsiębiorstw bankowych i przemyłowych. Jeżeli tak dalej pójdzie, będziemy parobkami obcego kapitału, nie gospodarzami we własnym domu.

Zamiast zatem nabywać obce waluty kupujmy akcje naszych poważnych przedsiębiorstw przemysłowych i bankowych.

## Sprawozdanie P. K. K. P.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa wydała sprawozdanie ze swoich czynności za r. 1920. Niestety, sprawozdanie to przedstawia się mniej niż skromnie. Nie znajdujemy tu niczego, coby przypominało podobne wydawnictwa centralnych instytucji emisyjnych w innych państwach: nie widzimy tu oceny naszego położenia gospodarczego, naszych obrotów z zagranicą, naszych widoków na przyszłość, obrazu rynku pieniężnego i jego stosunku do poszczególnych dziedzin naszej wytwórczości, do naszego handlu. Wbrew tytułowi na okładce „Sprawozdania" — tytuł inny „zamknięcie rachunków". Ale i ten tytuł znowu nie odpowiada treści, która mówi głównie o wewnętrznej organizacji zakładu, podkreślając, że „na przyszłość w wewnętrznym ustroju banku biletowego niewiele już zmian będzie do przeprowadzenia". Dalej idzie omówienie poszczególnych obrotów Kasy, wreszcie wyszczególnienie składu osobowego Dyrekcji Naczelnej i oddziałów.

Na tem się sprawozdanie właściwe zakończyło. Przerażony czytelnik nie widzi znowu tego, co spodziewał się znaleść w „zamknięciach rachunkowych": ani rachunku zysków i strat, ani bilansu zamknięcia.

Pozostały tylko „załącznik" (str. 27) z wykazem niektórych obrotów w oddziałach, z wykazem długu skarbu państwa, obiegu biletów według oddzielnych

miesięcy, z wyliczeniem wartości kruszcu znajdującego się w skarbcu i nareszcie — jako przedostatni załącznik—rachunek zysków i strat i bilans ostateczny.

W układzie tego bilansu są błędy, które znajdują sprostowanie w kartce wlepionej na początku sprawozdania, a kartka sama zadrukowana bez zachowania żadnych znaków pisarskich, za to dostosowana ściśle do całości pod względem niedbalstwa w układzie i pod względem nieposzanowania mowy polskiej oraz zasad zdrowego sensu.

Na pociechę ze sprawozdania dowiadujemy się o tem, czego nikt by się nie spodziewał: oto w skarbcu Kasy nagromadziło się tyle złota, że sprawa pokrycia waluty naszej jest już prawie zupełnie rozwiązana; samych bowiem przedmiotów złotych (str. 43) posiada skarbiec 185 tysięcy kilogramów! Ni mniej ni więcej tylko jakieś 18 wagonów złota! A ludzie sobie łamią głowę nad zagadnieniami finansowemi w Polsce!...

Prawda, że pierwsze koty za płoty. Ale jeżeli codzienna praca Krajowej Kasy Pożyczkowej jest równie dokładna i staranna jak sprawozdanie o tej pracy, to zaiste zwątpić można o prawdziwości zdania, że „w przyszłym ustroju banku państwa już nie wiele będzie zmian do przeprowadzenia“.

# W sprawie naszej waluty.

*(Ciąg dalszy).*

## SKUTKI EKONOMICZNO - SPOŁECZNE INFLACJI.

Wartość wymienna (siła nabywcza) pieniędzy pełnowartościowych jest, jak to wyżej stwierdziliśmy, równa wartości materjału, z których są one zrobione. Siła nabywcza pieniądza złotego nie może się silnie lub na długo odchylić od rynkowej wartości złota. Wartością zaś wymienną złota rządzą te same prawa, które określają wartość wymienną wszystkich innych towarów [1]). Inaczej rzecz się ma z pieniędzmi niewartościowemi. Ich wartość wymienna zależy od popytu i podaży, ale popyt na nie nie ma nic wspólnego z użytkową wartością materjału, z którego są zrobione, a mierzy się tylko potrzebami obiegu pieniężnego; podaż zaś albo jest wielkością stałą, albo też zmienia się pod wpływem przyczyn całkowicie leżących poza ekonomją; wysokość kosztów produkcji jest tutaj w każdym razie czynnikiem obojętnym. Tak zwana teorja ilościowa [2]) pieniędzy głosi, że siła nabywcza pieniędzy, a więc i ogólny średni poziom cen, zależy od ilości pieniędzy, znajdujących się w obiegu, szybkości tego obiegu, ilości środków obiegowych, zastępujących pieniądz i ilości towarów, wystawionych na sprzedaż. Można to sformułować dokładniej, mianowicie: poziom cen jest wprost proporcjonalny do ilości pieniędzy i środków zastępczych i szybkości ich obiegu i odwrotnie, proporcjonalny do ilości towarów na rynku [3]).

[1]) Teorja wartości jest najciekawszym ale i najtrudniejszym działem ekonomji; rozrosła się obecnie do rozmiarów oddzielnej nauki. Z przyczyn zrozumiałych nie możemy na tem miejscu pozwolić sobie na sformułowanie nawet najważniejszych jej kierunków.

[2]) Twórcą jej jest wielki angielski ekonomista Ricardo, rozwinął ją szerzej i ujął w ścisłą formę amerykański uczony Irving Fisher.

[3]) Fisher wyraża to prawo matematycznie, za pomocą t. zw. równania wymiany: $P.O + P_1.O_1 = T.C$ gdzie P oznacza ilość pieniędzy, $P_1$ ilość środków zastępczych, O i $O_1$ szybkość obiegu, T ilość towarów i C poziom cen. Przekształcając tę formułę otrzymujemy:

$$C = \frac{P.O + P_1.O_1}{T}$$

Jeżeli więc ilość towarów, przygotowanych dla zbycia, pozostanie bez zmiany i nie zmieni się również mechanizm rozrachunkowy w danym kraju, t. j. pozostaną bez zmiany: szybkość obiegu znaków pieniężnych i rola obiegowych środków kredytowych jak weksle, czeki i t. p., to ogólny poziom cen powinien się zmieniać w ścisłej zależności od ilości pieniędzy, puszczonych w obieg, np. podnieść się dwukrotnie, jeżeli ilość pieniędzy papierowych powiększy się w dwójnasób. Wyobraźmy sobie, że jakieś państwo, które ma już w obiegu swych pieniędzy na dziesięć miljardów, emituje nowe 10 miljardów.

Przed emisją posiadacze gotówki mogli kupić za nią potrzebne im towary, po emisji do konkurencji z nimi staje państwo (względnie jego dostawcy, urzędnicy etc., słowem wszyscy do czyich rąk z najróżniejszych tytułów przeszły nowoemitowane znaki) z taką samą ilością środków. W rezultacie zapas towarów zostaje między konkurentami podzielony, ale jego cena sprzedażna, wskutek wzmożonego popytu, wzrośnie dwukrotnie.

Jak widzimy, spadek siły nabywczej pieniądza papierowego jest nieuniknionym skutkiem wzmożonych emisji. Czy ten spadek przynosi nam jaką szkodę? Liczni ludzie są skłonni przypuszczać, że niema w tem żadnego nieszczęścia: płaci się setki i tysiące, tam gdzie przedtem wystarczały jednostki i dziesiątki, ale ma się w swem rozporządzeniu środki płatnicze w odpowiednio zwiększonej ilości; zmienił się tylko klucz, według którego robią się rozrachunki, zmieniły się słowa i zmieniły się znaki, ale istota rzeczy pozostała ta sama. Rozumowanie to byłoby prawdziwe, gdyby nowe środki obiegowe dostawały się odrazu do rąk wszystkich i odrazu też zmieniały się ceny, tymczasem nowa emisja przechodzi do rąk pewnej drobnej cząstki społeczeństwa, a spadek cen odbywa się w ciągu pewnego czasu. W rezultacie jedni tracą, a drudzy zarabiają, życie zaś ekonomiczne jest przez czas pewien wytrącone z równowagi.

Większość ekonomistów uważa emisję znaków pieniężnych za przymusową pożyczkę [1]). Można się z tem zgodzić, jeżeli idzie o bilety bankowe z dobrze zabezpieczoną wymianą. Pieniądze papierowe o kursie przumusowym są przymusową pożyczką tylko w pierwszej chwili i w stosunku do ich pierwszych posiadaczy, z chwilą gdy ulegną deprecjacji, gdy spadać zaczyna ich siła nabywcza, stają się w pewnej części raczej podatkiem. Wyobraźmy sobie dłużnika, który wciąż zaciąga nowe pożyczki, a suma *jego ogólnego zadłużenia pozostaje bez zmiany;* w takim położeniu jest właśnie państwo; każda nowa emisja znaków pieniężnych nie zwiększa *faktycznie* jego zadłużenia, wskutek odpowiedniego zmniejszenia się wartości jednostki pieniężnej. Wszyscy, do rąk których dostanie się nowa emisja, stają się przez to wierzycielami skarbu, ale wskutek spadku waluty, wywołanym tą nową emisją, wszyscy jej chwilowi posiadacze opłacają na rzecz skarbu podatek majątkowy, podatek nieuchwytny i niewidzialny, ale nie mniej przez to wielki i dotkliwy. Ludzie, którym ten podatek pochłonął cały majątek, którzy wskutek spadku waluty z bogaczy stali się biedakami, za przyczynę swego nieszczęścia uważają nie-

[1]) Prof. Edward Strasburger. Zagadnienie waluty podczas wojny. Str. 15.

doskonałość naszego systemu pieniężnego i skarbowego, niedbałość, a może i złą wolę czynników rządzących. Jednakże realne straty przez nich poniesione nie mogły być wywołane tą lub inną papierową operacją, te straty to wystrzelana amunicja, zniszczone mundury, to wyżywienie wojska, to zmarnowany czas i siły setek tysięcy zdrowych pracowników pozostających latami na froncie. Emisje banknotów nie są źródłem złego, są tylko sposobem przełożenia ciężarów państwowych na poszczególnych obywateli, sposobem złym i niesprawiedliwym ale, niestety, jak dotąd w naszych warunkach jedynym.

Podatek ten nie jest równomierny, jak wspomnieliśmy, dotyka on chwilowych posiadaczy gotówki. Spadek wartości pieniędzy następuje stopniowo. W naturze ludzkiej leży pewien konserwatyzm w stosunku do cen; jest to zrozumiałe, gdyż każdą miarę rzeczy chcielibyśmy uczynić stałą. Nim nowa emisja zostanie wyczutą przez ogół i podniesie ceny, przejdzie pewien czas. Z naszego wykresu możnaby wnosić, że pomiędzy jednym a drugim zjawiskiem upływa 1 do 3 miesięcy. Wysokość więc wspomnianego podatku zależy od sumy gotówki jaką posiada dana jednostka i od czasu w ciągu jakiego ta suma pozostaje w jej posiadaniu. Spadek wartości pieniądza wywołuje ubocznie jeszcze jedno niezmiernie ważne zjawisko, o którym już wyżej wspominaliśmy: oprócz zmniejszenia się stanu posiadania na rzecz państwa, wywołuje zmniejszenie się stanu posiadania jednych obywateli na korzyść drugich. Bogactwo jednych ludzi jest oparte na własności pewnych rzeczy realnych, bogactwo innych opiera się na zobowiązaniach i wyraża się w wierzytelnościach i pretensjach, których wysokość jest ustalona i określona w jednostkach pieniężnych. Do ostatniej grupy należą rentjerzy, wierzyciele hipoteczni i wszyscy ci, których dochód jest stały i określony w pieniądzu (właściciele wydzierżawionej ziemi i domów, robotnicy i urzędnicy, emeryci etc.). Przy spadku wartości pieniądza ponoszą oni odpowiednią statę na rzecz swoich dłużników. Jak widzimy więc, ten sposób zdobywania środków przez państwo jest z punktu widzenia polityki skarbowej najgorszym jaki sobie tylko można wyobrazić. Najważniejsze jego wady są następujące: źródłem jego jest nie dochód, a majątek obywateli, dotyka on tylko pewne grupy ludzi, wielkość jego jest niewspółmierna do wielkości *całego* majątku płatnika, strata, poniesiona przez płatników, jest znacznie większa od korzyści, jaką osiąga państwo, pochłania on płynne kapitały społeczeństwa, [1]) i dezorganizuje całe życie gospodarcze. Należy jeszcze zaznaczyć, że wszystkie wyżej wspomniane skutki wywołuje tylko sam proces deprecjacji. Z chwilą gdy spadek waluty się zatrzyma, wszystko powoli wraca do normalnego stanu: wraz z cenami na towary podnosi się płaca zarobkowa, pensje urzędnicze i normy wynagrodzenia za wszelkie usługi ustalają się na nowym poziomie i zachwiana równowaga sił gospodarczych kosztem wielkich wysiłków i walki wewnętrznej [2]) wraca do poprzedniego stanu. Rzeczywistość przechodzi do porządku nad stratami jednych i zyskami innych i po chwilowym zamęcie znowu nastaje ład i spokój.

---

[1]) A więc przedewszystkiem niszczy środki obrotowe każdego przedsiębiorstwa, a także wszelkie nagromadzone oszczędności.

[2]) Przykładem trudności, z jaką życie gospodarcze się dostosowuje do nowych warunków, są strajki ekonomiczne, wybuchające okresami wraz z każdą nową falą drożyzny. Korzyści wywalczone przez pracowników wynagradzają im zazwyczaj ofiary, które, porzucając pracę, ponieśli; straty poniesione wskutek strajków przez dane przedsiębiorstwo i całe społeczeństwo są oczywiście niemożliwe do wynagrodzenia.

Wracając do naszych stosunków nie możemy pominąć milczeniem rzeczy, która w naszym wykresie rzuca się poprostu w oczy. Wówczas gdy ilość banknotów w obiegu wzrosła prawie 18 razy (od końca 1919 roku do końca maja 1921 r.) to ceny na towary i kursy walut wzrosły tylko $8\frac{1}{2}$ raza [1]). Jeżeli teorja ilościowa pieniędzy jest prawdziwa, to szukać musimy jakichś specjalnych przyczyn tego zjawiska. Możliwych przyczyn możemy tu wskazać kilka, chociaż, niestety, z powodu braku odpowiednich materjałów nie możemy sobie pozwolić na ich analizę i ocenę. Najważniejszą, zdaje się, jednak jest znaczny odpływ naszej waluty za granicę. Odpływ ten jest stwierdzonym faktem, niepodobna go jednak ująć liczbowo, dość powiedzieć, że jedni liczą, że zagranicą znajduje się 20, a inni—60 miljardów marek polskich. Następnie znaczna ilość pieniędzy uległa tezauryzacji na wsi. Dla wszystkich krajów było rzeczą charakterystyczną, podczas wielkiej wojny, to naruszenie równowagi ekonomicznej pomiędzy wsią a miastem, przy którem miasto wciąż biedniało, a wieś rosła w bogactwo. Nasz chłop, żyjąc zwykle tak samo skromnie, jak przed wojną, i pracując tak samo ciężko, przy pomyślnej dla rolnictwa konjunkturze, zdołał nagromadzić pewne środki, a nie mając zwyczaju lokować je w instytucjach kredytowych, wycofał je w ten sposób z obiegu. Pewną rolę odegrało również bezwątpienia i ogólne podniesienie się ekonomiczne kraju: wzmożony ruch w dziedzinie wymiany towarów i produkcji powiększył popyt na środki obiegowe.

Przechodząc do poszczególnych dziedzin życia ekonomicznego, zaczniemy od handlu wewnętrznego. Mówiliśmy wyżej o dwóch zasadniczych grupach społecznych, na które inflacja i związana z nią deprecjacja pieniądza działa zupełnie inaczej. Klasa ludzi handlujących, kupcy, ani do jednej, ani do drugiei grupy nie należą, albo też zaliczyć ich można do obu. Kapitał handlowy jest przedewszystkiem kapitałem obrotowym, kapitał stały, jakieś inwestycje, stanowią drobną jego cząstkę. Istota handlu polega na ciągłej przemianie towaru na pieniądz i pieniądza na towar, w ten sposób kapitał handlowy chwilami ma postać realnej wartości towaru i nie ulega deprecjacji, w innych chwilach jest wartością konwencjonalną, pieniądzem i tej deprecjacji ulega. Przy pierwszej fali drożyzny kupiectwo instynktownie ulega tendencji zatrzymania obrotu na miejscu, magazynuje towary, wycofuje je z obiegu, wielkie zyski go oszałamiają. Po pewnym czasie ludzie się przekonywują, że te wielkie zyski są złudzeniem, że trzeba je oddać w ręce hurtownika czy też przemysłowca, jeżeli się chce puścić w ruch przedsiębiorstwo na nowo. Powoli handlujący orjentują się w położeniu, zaczynają rozumieć mechanizm działania spadku waluty i wówczas taktyka ich jest następująca: kalkulację cen sprzedażnych opierają nie na rzeczywistym koszcie własnym, a na przypuszczalnej cenie ponownego nabycia. Kupiec chce po sprzedaniu towaru nabyć pomimo podniesienia się jego ceny hurtowej, taką samą jego ilość i jeszcze mieć powien zysk. Inaczej mówiąc, chce utrzymać swój kapitał w formie płynnej, a jednocześnie mieć wszystkie plusy lokaty w realnej wartości [2]). Taka jest geneza t. zw. „zysku

---

[1]) Tak samo wzrosły mniej więcej i pensje urzędników prywatnych (patrz Związek Banków w Polsce. Sprawozdanie za 1920 r. str. 14, koszty handlowe) i państwowych.

[2]) Wszystko, co mówimy tu o handlu, można prawie w tym samym stopniu zastosować i do przemysłu, ponieważ przemysłowiec jest też kupcem, kupuje bowiem surowce i pracę, a sprzedaje wyrób gotowy.

paskarskiego". Ale oczywiście samo uchylenie się od strat związanych z deprecjacją waluty nikomu nie wystarcza. Życie wniosło element spekulacji do handlu, ale ludzie postarali się z niej zrobić narzędzie wyzysku. Pod wpływem nowej emisji ceny zaczynają rosnąć, kto pierwszy wyczuje tendencję rynku i sprzedaż na chwilę zatrzyma lub cenę pierwszy podniesie, ten zarobi, zaczyna się więc wyścig, w którym często nowi ludzie, dzieci epoki, biją na głowę wytrawnych kupców, przywykłych do innych metod i innych handlowych zwyczajów. Szkoła wielkiej wojny wyrobiła w kupiectwie niezwykłą zaiste czujność, sprawność i organizację, jeżeli idzie o robienie zwyżki. Ktoś patrzący z boku ma wrażenie, że działają tu nie oddzielne jednostki, ale jakaś skoordynowana i świetnie zgrana całość. Kooperatywy spożywcze idą zwykle inną drogą. Przyczyną niezwykłego rozwoju kooperacji spożywczej podczas wojny jest z jednej strony wzrost drożyzny i trudności aprowizacyjne, z drugiej niesłychana dotąd reglamentacja handlu i tendencja państwa do oparcia się w swojej walce z wolnym handlem na jakiejś organizacji społecznej. To też choć ten rozwój jest wielki, jest on stanowczo niezdrowy, często połączony z potwornym zwyrodnieniem typowych dla kooperacji form organizacyjnych i nie idzie w parze z przenikaniem do świadomości ogółu idei kooperacji. Większa część naszych kooperatyw sprzedawała i sprzedaje towary nie według cen rynkowych, ale znacznie taniej co im przychodzi z łatwością, gdyż robią kalkulację według rzeczywistych cen nabycia, rezultat jest zaś ten, że cierpią one wszystkie na brak kapitałów obrotowych i są zmuszone do ciągłego powiększania udziałów; w ten sposób członkowie, zamiast dopłacić więcej przy kupnie towaru muszą wnosić jednorazowo większe sumy na udział. Z drugiej strony system ten prowadzi do coraz ostrzejszego antagonizmu między kooperacją i handlem prywatnym. Drożyzna i brak towarów zmusił rządy wszystkich państw do drobiazgowej reglamentacji handlu. Tam, gdzie w społeczeństwie jest rozwinięte wielkie poszanowanie dla prawa i gdzie administracja jest wyszkolona i dobrze zorganizowana, reglamentacja ta dała pewne pomyślne rezultaty, (np. w Niemczech) w innych państwach dała powód tylko do wielkich nadużyć i przyczyniła się do zdemoralizowania społeczeństwa i urzędników i przejścia części handlu z rąk kupiectwa zawodowego do rąk pokątnych spekulantów i szmuglerzy. Zapomocą taksy nie można wstrzymać deprecjacji pieniędzy. Otaksowanie jednego towaru, a nie wszystkich bez wyjątku jest z punktu widzenia ekonomji nonsensem. Nasza walka z drożyzną była bardziej niedołężną i niekonsekwentną niż gdzieindziej, chwilami przybierała formy wyraźnej roboty politycznej i demagogji. Zwrot w pożądanym kierunku już nastąpił i miejmy nadzieję, że się wkrótce otrząśniemy ze wszystkich wojennych naleciałości.

*(C. d. n.)* *St. Pawłowicz.*

# Z RYNKU PIENIĘŻNEGO.

### Papiery procentowe i akcje na Giełdzie Warszawskiej.

W ubiegłym okresie sprawozdawczym obroty zarówno papierami procentowymi, jak i akcjami nie przybierały większych rozmiarów i kursy podlegały nieznacznym tylko wahaniom. Nastrój dla jednych i drugich wciąż małoczynny i senny, całe ożywienie ześrodkowuje się na obcych walutach, których kursy z dnia na dzień się podnoszą.

W końcu okresu kursy kształtowały się, jak niżej:

| | | |
|---|---|---|
| 4½% Listy Zastawne Ziemskie — rublowe | 260 | mk. |
| 4½% " " " — markowe | 87 | " |
| 5% " " m. Warzawy | 444 | " |
| 4½% " " " " | 416 | " |
| 6% Pożyczka m. Warszawy — rublowa | | |
| 6% " " markowa | 115 | " |
| 5% Pożyczka Przezorności 1920 r. | 100 | " |
| 5% Listy Zastawne m. Łodzi | 235 | " |

Akcje tow. przemysłowych:

| | | |
|---|---|---|
| Warsz. Tow. Fabryk Cukru | 20.400 | " |
| Cementowni Firley | 700 | " |
| Spółki Drzewnej Przem. i Handlu | 1.825 | " |
| Warsz. Tow. Kopalń Węgla i Zakł. Hutn. | 22.150 | " |
| Tow. Lilpop, Rau i Loewenstein | 3.925 | " |
| " Zakładów Ostrowieckich | 8.450 | " |
| " K. Rudzki i S-ka | 2.800 | " |
| " Zakładów Starachowickich | 7.750 | " |
| " Zawiercie | 63 000 | " |
| " Zakładów Żyrardowskich | 72.000 | " |
| " Ł. J. Borkowski | 1.575 | " |
| " B-cia Jabłkowscy | 1.550 | " |
| Warsz. Tow. Handlu i Żeglugi | 1.925 | " |
| Tow. Elektrowni w Pruszkowie | 640 | " |
| " Polska Nafta | 3.050 | " |

Akcje bankowe:

| | | |
|---|---|---|
| Banku Dyskontowego Warszawskiego | 2 500 | " |
| " Handlowego w Warszawie 1—8 em. | 2.275 | " |
| 9—10 em. | 2.225 | " |
| " dla Handlu i Przemysłu | 2.500 | " |
| " Kredytowego | 2.900 | " |
| " Zachodniego | 1.300 | " |
| " Towarzystw Spółdzielczych | 2.800 | " |
| " Zjednoczonych Ziem Polskich w Warszawie | 950 | " |
| Polskiego Banku Przemysłowego we Lwowie | 800 | " |

**Od dn. 16/IX do 30/IX r. b.**

| WALUTY. | 16/IX | 22/IX | 25/IX |
|---|---|---|---|
| Funty angielskie | 16.700,— | 20.000,— | 25.000,— |
| Dolary amerykańskie | 4.625,— | 5.200,— | 6 950,— |
| Franki francuskie | 329,— | 402,— | 495,— |
| Marki niemieckie | 42,50 | 52,— | 55,50 |
| Ruble złote | 2.200,— | 2.300,— | 2.700.— |
| Ruble srebrne | 1.050,— | 1.100,— | 1.300,— |
| Ruble carskie 100-ki | 600,— | 650,— | 700,— |
| Ruble carskie 500-ki | 210,— | 210,— | 210,— |
| Ruble dumskie za 100 (w odcinkach 1000 rb.) | 62,— | 62,— | 62.— |

# Wiadomości.

**— Odezwa w sprawie handlu zbożem.**

Rolnicy! Rok temu zalały ziemię naszą dzikie bolszewickie hordy, siejąc śmierć i zniszczenie, dochodząc aż do bram stolicy i zagrażając życiu Polski. Dzięki bohaterstwu Żołnierza polskiego, dzięki solidarnemu wystąpieniu Narodu, wróg został pokonany i wypędzony z granic Polski, poczem zawarty został pokój, oczekiwany z upragnieniem przez całe społeczeństwo polskie.

Ten rok obecny, to rok wytężonej, pokojowej spółpracy społeczeństwa, nad zabliźnianiem ran, zadanych przez wojnę—to rok odbudowy wewnętrznej ukochanej Ojczyzny. Z woli Opatrzności, my, rolnicy — doczekaliśmy się w tym roku pomyślnych urodzajów, zapowiadających dostatek chleba i żywności dla szerokich warstw ludności.

Jednocześnie Sejm Polski skasował krępujące nas dotąd zarządzenia cen rządowych, kontyngent i rekwizycje, opierając produkcję i handel ziemiopłodami na podstawach wolnej i nieskrępowanej pracy rolnika.

I oto dziś — jak gdyby na urągowisko — dzięki zbrodniczej akcji spekulantów, podbijających, nie wygórowaną wobec spadku marki, cenę zboża, stwarzana sztucznie drożyzna środków żywnościowych zaczyna wywoływać niepokój i zaburzenia wśród ludności miejskiej, podburzanej celowo przez agitację niemiecko-bolszewicką, dążącą do wywołania anarchji i do zagłady Państwa Polskiego — i co gorsze, nadchodzą wiadomości o faktach przemycania polskiego zboża zagranicę do naszych największych wrogów: prusaków i moskali, które ludność rolnicza sprzedaje nieopatrznie niemiecko-bolszewickiej zgrai, uwijających się w Polsce pośredników.

Rolnicy polscy! wzywamy was i apelujemy do waszego sumienia i serca polskiego: niechaj was nie oślepia bezprzytomnie cena i stosy marek czy rubli, wciskanych wam judaszową dłonią wrogów naszych. W okresie handlu wolnego niechaj właśnie rolnik polski dowiedzie całemu krajowi, że bez przymusu i bez kary potrafi dobrowolnie zapewnić żywność ludności polskiej w miastach i osadach, że wrogom, poza granice kraju zboża polskiego nie sprzeda i uratuje tem nie tylko honor rolnika i obywatela, ale ciężką sytuację gospodarczą całej Polski. Cały szereg instytucji rolniczych i ziemiańskich: Towarzystwa Rolnicze, Związki Ziemian w Pułtusku, Kutnie, Radomsku, Sochaczewie, Mławie, Koninie, Włocławku, Wieluniu i inne — wzięły już na siebie obowiązek dobrowolnego dostarczenia zboża dla ludności miast i miasteczek w powiecie.

Wzywamy Towarzystwa i Kółka Rolnicze do natychmiastowej, energicznej akcji uświadamiania szerokich warstw polskiej ludności rolniczej, aby: 1) sprzedawać zboże wyłącznie polskim firmom i kooperatywom rolniczo-handlowym,

2) aby Towarzystwa i Kółka Rolnicze wespół z innemi instytucjami rolniczemi zajęły się zaopatrzeniem ludności miast i miasteczek powiatu w żywność i zboże,

3) aby sprzedając zboże, rolnik polski stosował się do cen, ustanawianych przez Giełdę Zbożową w Warszawie i ogłaszanych we wszystkieh pismach codziennych.

*Centralne Towarzystwo Rolnicze.*

**= Z Dyrekcji Pocztowej Kasy Oszczędności.**

Dyrekcja Pocztowej Kasy Oszczędności zawiadamia, że z dniem 1 października r. b. zostaje podniesiona ze 100.000 na 500.000 marek maksymalna kwota tych przekazów czekowych, które wypłacać będą urzędy pocztowe, pozostające w obrocie żyrowym z Oddziałami Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Urzędami tymi są obecnie: Bielsko 1 (Śląsk Cieszyński), Białystok 1, Brześć Lit., Bydgoszcz 1, Częstochowa, Drohobycz 1, Gniezno, Grodno, Grudziądz 1, Jarosław 1, Jasło, Inowrocław, Kalisz 1, Kielce, Kraków 1, Kołomyja 1, Leszno, Lublin 1, Lwów 1, Łódź 1, Łomża, Nowy Sącz 1, Ostrów (Pozn.), Piotrków, Płock, Poznań 1, Poznań 3, Przemyśl 1, Radom, Rzeszów 1, Sosnowiec, Stanisławów 1, Starogard (Pom.) Tarnów 1, Tarnopol 1, Tczew 1, Toruń 2, Warszawa 1 i Włocławek.

Wszystkie inne urzędy pocztowe obowiązuje nadal dytychczasowa maksymalna kwota przekazów czekowych w wysokości marek 100.000.

**= Państwowe zapasy złota.**

Wedle angielskich dzienników posiadają obecnie najważniejsze państwa następujące ilości złota: Stany Zjednoczone Ameryki Północnej za 652.406.000 funtów szterlingów, Anglja za 155.051.000 funt. szterlingów, Francja za 141.621.000 funt. szterl., Japonja (wraz z zapasem srebra) za 131.204.000 funt. szterl., Niemcy za 53.451.000 funt. szterl., Włochy za 41.198.000 funt. szterl.). Z zestawienia tego wynika, że Stany Zjednoczone nagromadziły obecnie zapas złota cztery razy większy od angielskiego, przewyższający znacznie zapasy wszystkich innych wymienionych mocarstw.

**= Wygrane „Miljonówek".**

Do dnia 24 września r. b. włącznie wygrana miljona marek padła na następujące numery obligacji 4% Państwowej Pożyczki Premjowej:

0050202, 0715122, 1050459, 1560518, 2102184, 2723207, 0141420, 0722538, 1085701, 1574618, 2235405, 2750796, 0168375, 0724066, 1169127, 1584494, 2239638, 2753014, 0244449, 0742270, 1171414, 1624251, 2257158, 2775923, 0270830, 0743891, 1171745, 1653418, 2272765, 2787425 0372875, 0751754, 1273099, 1663585, 2284464, 2831544, 0398077, 0759105, 1327337, 1760390, 2299918, 2905656, 0451205, 0804768, 1327779, 1826072, 2358075, 2954419, 0455013, 0908815, 1390389, 1908251, 2404645, 3099790, 0467054, 0912058, 1484540, 1923561, 2542737, 4012110. 0503451, 0990624, 1495803, 1956738, 2562160, 0515656, 1026230, 1496896, 2054969, 2664830, 0583888, 1046715, 1514707, 2076185, 2709057,

---

| CENNIK KSIĄG I DRUKÓW wydanych przez Polski Związek Rewizyjny Spółdzielni Kredytowych. | Cena druków nieoprawnych | Cena ksiąg w oprawie | |
|---|---|---|---|
| | | Ilość opraw. arkuszy | Marek |
| 1. Dziennik — Główna, system ameryk. | | 50 | 2,500.— |
| 2. Asygnarjusz gotówkowy . . . . | | 150 | 400.— |
| „ „ . . . . | | 100 | 350.— |
| 3. Księga udziałów i pożyczek . . . | | 100 | 2,000.— |
| „ „ „ . . . | | 150 | 2,250.— |
| „ „ „ . . . | | 200 | 2,500.— |
| 4. Księga wkładów . . . | | 100 | 2,000.— |
| „ „ . . . . . . . | | 150 | 2,250.— |
| „ „ . . . . . . . | | 200 | 2,500.— |
| 5. Asygnarjusz memorjałowy. . . . | | 100 | 250.— |
| 6. Księga pożyczek w dochodzeniu . | | 30 | 450.— |
| 7. Protokuł pożyczek (księga zgłoszeń i uchwał na pożyczki) . . . . | | 50 | 1,500.— |
| 8. Księga wekslowa . . . . . . . . | | 50 | 700.— |
| 9. Księga kosztów administracyjnych . | | 50 | 600.— |
| „ „ „ | | 25 | 400.— |
| 10. Zestawienie miesięczne . . . . . | 10.— | | |
| 11. Sprawozdanie roczne. . . . . . | 45.— | | |
| 12. Inwentarz udziałów i pożyczek (ark. zewnętrzny) . | 20.— | | |
| „ udziałów i pożyczek (ark. wewnętrzny) . | 25.— | | |
| 13. „ dodatkowy pożyczek zaległych i zaskarżonych | 25.— | | |
| 14. „ wkładów. . . . . . | 30.— | | |
| 15. Terminatka rewersów (kalendarzowa) | | | 250.— |
| 16. Terminarz wekslowy (kalendarzowy) | | | 500.— |
| 17. Książeczka wkładowa . . . . . | | | 20.— |
| 18. „ członkowska . . . . | | | 25.— |
| 19. Księga odsetek . . . . . . . . | | 50 | 400.— |
| „ „ . . . . . . . | | 25 | 350.— |
| 20. Rewers . . . . . . . . . . . . | 5.— | | |
| 21. Zawiadomienie o walnem zgromadzeniu . . . . . . . . . . | 3.— | | |
| 22. Upomnienia dłużnika. . . . . . | 3.— | | |
| 23. Zawiadomienia poręczycieli . . . | 3.— | | |
| 24. Skarga sądowa . . . . . . . . | 20.— | | |
| 25. Instrukcja rachunkowa . . . . . | | | 85.— |
| 26. Sprawozdania miesięczne (zastosowane do ksiąg dawnych wzorów) | 20.— | | |
| 27. Okładki tekturowe (do bilansów i inwentarzy . . . . . . . (jedna) | 35.— | | |
| 28. Statut, opracowany na podstawie Ustawy z d. 29 października 1920 r. o spółdzielniach . . . . . . . | | | 85.— |
| 29. Wskazówki uzupełniające do statutu | 20.— | | |
| 30. Ustawa o spółdzielniach z d. 29 października 1920 r. (Dziennik Ustaw Rzeczyposp. Polskiej z d. 11 grudnia 1920 r. № 111) . . . . . | 10.— | | |

## NOWE KSIĄŻKI.

*Zadanie spółdzielczości rolniczej w dobie obecnej*, nap. Dr. Fr. Stefczyk. Wydawnictwo Związku Rewizyjnego Polskich Spółdzielni Rolniczych. Warszawa 1921 r.

*Sprawozdanie z IX-go Zjazdu Pełnomocników Związku Polskich Stow. Spożywców w dn. 12—14 czerwca 1921 roku.* Wydawnictwo Związku Polskich Stow. Spożywców. Warszawa 1921 r.

*Spółdzielnie Kredytowe a Kasy Szkolne*, nap. Antoni Rząd. Wydawnictwo Polskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Kredytowych. Warszawa 1921 r.

*Rocznik Centrali Spółdzielczych Stow. Rolniczo-Handlowych.* Opracowany pod redakcją Michała Pankiewicza, kiarownika wydz. organizacyjnego, Warszawa 1921 r.

## O G Ł O S Z E N I A.

# Rejestr Spółdzielni Kredytowych.

Do rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Lublinie wciągnięto dn. 7 września 1921 r. pod Nr. 13 następujące wpisy:

Do rubryki 2-ej: „Spółdzielnia Kredytowo-Zastawowa z nieograniczoną odpowiedzialnością w Lublinie". Siedziba spółdzielni: Lublin, ul. Kapucyńska Nr. 2. Odpowiedzialność nieograniczona. Oddziałów niema.

do rubryki 3-ej: Prowadzenie czynności bankowych oraz podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie pożyczek.

do rubryki 4-ej: Udział członka wynosi 2000 mk. i winien być wpłacony przy przystąpieniu lub ratami w ciągu trzech miesięcy po przystąpieniu.

do rubryki 5-ej: Zarząd stanowią: Wacław Kasprzycki, Jan Pieńkowski i Wacław Kochański, mieszk. w Lublinie.

do rubryki 6-ej: Czas trwania spółdzielni nieograniczony. Ogłoszenia i bilanse będą umieszczone w Dzienniku Urzędowym Min. Skarbu i czasopiśmie „Siła". Rok obrachunkowy od 1 stycznia do 31 grudnia. Zobowiązania, pokwitowania i listy winny mieć podpisy dwóch członków zarządu. Likwidacja nastąpi według art. 76—84 ustawy o spółdzielniach.

*Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Lublinie.*

### B I L A N S
### Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Wielkiej-Woli, w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Kasa . . . . mk. | 57.506,17 | Udziały . . . mk. | 77.121,— |
| Lokaty i papiery % % . . „ | 116.874,14 | Fundusz zasob. „ | 10.550,02 |
| Pożyczki . . . „ | 1.784.965,68 | „ specj. „ | 45.540,80 |
| Różni dłużnicy „ | 7.500,— | Wkłady . . . „ | 1.848.896,50 |
| Nieruchomość . „ | 54.775,12 | Różni wierzyciel. „ | 24.810,60 |
| Ruchomości . „ | 675,95 | Sumy przechod. „ | 18.758,50 |
| Wydatki zwrot. „ | 304,78 | Dywidenda niepodjęta . . „ | 5.635,29 |
| Towary . . . „ | 18.281,07 | Zyski . . . . „ | 9.570,20 |
| Ogółem mk. | 2.040.882,91 | Ogółem mk. | 2.040.882,91 |

### B I L A N S
### Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Łęczycy, w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Kasa . . . . mk. | 71.508,29 | Udziały . . . mk. | 65.310,84 |
| Papiery % % . „ | 65.815,10 | Fundusz zasob. „ | 25.220,09 |
| Pożyczki . . . „ | 1.045.488,67 | Wkłady . . . „ | 930.525,46 |
| Lokaty w bankach . . . „ | 428.28 | Długi bankowe „ | 88.085,— |
| Różni dłużnicy „ | 20.175,95 | Różni wierzyciel. „ | 40.644,— |
| Nieruchomości . „ | 18.151,18 | Różne rachunki „ | 51.635,91 |
| Wydatki zwrot. „ | 626,50 | Zyski . . . . „ | 20.772,67 |
| Ogółem mk. | 1.222.193,97 | Ogółem mk. | 1.222.193,97 |

### B I L A N S
### Płockiego Towarz. Wzajemnego Kredytu w Płocku, w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| R-k Kasy . . mk. | 370.667,14 | R-k. Kap. zakł. (10% udz.) mk. | 726.144,80 |
| „ Przek. w P. K. K. P. | 35.000,— | „ „ zapas. „ | 98.305,44 |
| „ Bież. w P. K. O. „ | 40.872,98 | „ Kap. specj. „ | 169.937,58 |
| „ Skup weksli „ | 3,836.042,— | „ Lokacje . . „ | 3,035.327,62 |
| „ Pap. % % włas. | 496.978,— | „ Czek. za okaz. | 1,743.963,92 |
| „ Weksle prot. „ | 38.800,— | „ Redyskonto „ | 1,651.474,76 |
| „ „ morat. „ | 962.971,31 | „ Pożyczki pod „ zast. pap. % % w Ros. B. P. | 92.923,20 |
| „ Poż. pod zast. „ pap. % % „ | 189.333,61 | „ Czek. zabezp. „ p. % % w. R. B. P. | 118.494,47 |
| „ Czek. zabezp. „ | 2.688.286,82 | „ Koresp. a) Loro | 2,263.784,— |
| „ Koresp. a) Loro | 669.178,40 | „ b) Nostro | 140.211,46 |
| „ b) Nostro | 1,704.473.55 | „ 10% udz. do zwr. | 84.170,94 |
| „ Nieruch. № 58/59 | 61.500,— | „ Dyw. za lata ub. | 27.419,71 |
| „ Ruchomości „ | 17.478.84 | „ Pod. państw. „ | 8 705,10 |
| „ Skup kupon. „ od pap. % % | 12.380.47 | „ Sumy przech. „ | 985.371,83 |
| „ Różni . . „ | 48.555,87 | „ Asek. poż. pr. „ | 2.148,12 |
| „ Kupno i sprzed. | 2.361,— | „ Kaucja kasjera | 5.000.— |
| | | „ Zysk za r. 1920 „ | 47.923,92 |
| Ogółem . mk. | 11,201.306,87 | Ogółem . mk. | 11,201.306,87 |

*a)* Inkaso . . mk. 89.716.64
*b)* Depozyty . „ 130.939,82
*c)* Zast. i pap. % % i inne dok. „ 4.943.577,—

### B I L A N S
### Towarzystwa Pożycz.-Oszczędnościowego w Ostrowiu, w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Kasa . . . . mk. | 1,405,613,76 | Kap. udz. . . mk. | 150.114.77 |
| Akcje B. T. Sp. „ | 20.000,— | „ zapas. . „ | 27 516,15 |
| Krótkoter. P. P. 1920 r. | 153.300,— | Kap. specjalne „ | 26.547.61 |
| 4% P. P. Prem. 1920 r. | 10.000,— | Wkłady . . . „ | 4,424.423.52 |
| Koresp. „Nostro" „ | 296.610.— | Koresp. „Loro" „ | 551.130,— |
| Pożyczki . . . „ | 1,173.209.13 | Sumy przejściowe | 139.324,87 |
| Rach. bieżący . „ | 2,447 383.67 | % % za pobr. r. 1921 | 29.903,53 |
| Nieruchomość . „ | 20.224,97 | Podatek skarb. „ | 676.31 |
| | | 4% P. P. Pr. 1920 r. | 2.000,— |
| | | Zyski . . . . „ | 174 704.77 |
| Ogółem . mk. | 5,526.341,53 | Ogółem mk. | 5,526.341,53 |

Depozyty . . „ . 7.300,—
Zastawy . . . „ 6.900,—
Zabezpieczenia „ 1,571.440,—

### B I L A N S
### Towarzystwa Kredytowego w Zdunskiej Woli, w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Gotówka . . . mk. | 29 247,01 | Kap. zakł. . . mk. | 21.600,— |
| Akcje B. T. S. . „ | 32.350,— | „ zapasowy „ | 17.830,— |
| Pożyczki . . „ | 918.228,86 | „ specjalny „ | 5.044,30 |
| | | Wkłady . . . „ | 891.988,68 |
| | | Sumy przechod. „ | 41.996,26 |
| | | Zyski . . . . „ | 1.365,83 |
| Ogółem . mk. | 979.825.87 | Ogółem . mk. | 979,825,87 |

## BILANS
### Towarzystwa Wzajemnego Kredytu w Olkuszu
### w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Kasa . . . . mk. | 538.133,90 | Kap. obrotowy mk. | 1,543.867,04 |
| Weksle dysk. „ | 5,660.814,46 | „ zapasowy „ | 4.906,16 |
| „ inkas. „ | 1.319,67 | „ rezerwowy „ | 6.838.73 |
| Poż. pod zastaw „ | 12.210,— | Redyskonto . . „ | 2,612.774,46 |
| Udz. w B. T. Sp. „ | 58 000,— | Koresp. „Nostro” | 660.713,60 |
| Pap. %% własne | 789.900,— | Poż. pod zast. „ pap. %% | 337.887,06 |
| Otwarty kredyt „ | 1,071.741,— | R-k. przekazowy | 1,551.005,84 |
| Sumy do zwrotu „ | 2.890,58 | Lokaty terminowe | 464.120,85 |
| Koresp. „Loro” „ | 4,293.303,56 | Różni za inkasa „ | 454.217,18 |
| R-k. w Poczt. K. O. | 5.165,99 | R-k. bież. bezpr. „ | 5,183.217,05 |
| Nieruchomość „ | 358.918,— | Wątpliwe należ. | 41.331,76 |
| Skup walut . „ | 479,71 | Sumy przech. „ | 308.243.44 |
| Różni dłużnicy „ | 557.867,16 | R-k. amort. nieruch. | 17.014.28 |
| Wątpliwi dłuż. „ | 41.331,76 | Różne rachunki „ | 13.596.38 |
| | | Zyski . . . . „ | 192.341.26 |
| Ogółem . mk. | 13,392.075,79 | Ogółem . mk. | 13,392.075,79 |

## BILANS
### Rzemieślniczego Tow. Pożycz.-Oszczędnościowego w Łodzi,
### w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Gotówka . . . mk. | 66.053,10 | Kapitał udział. mk. | 249.550,60 |
| Sumy w instyt. kredytow. . „ | 26.367,04 | „ zapas. „ | 9.224,02 |
| Papiery %% własne . . „ | 44.514,56 | „ specjal. „ | 4.104,— |
| Pożyczki . . „ | 673.083,60 | Wkłady . . . . „ | 608.277,04 |
| Inwentarz . . „ | 1.363.46 | Długi . . . . „ | 31.680,— |
| Straty . . . . „ | 114 261,96 | Sumy przechod. „ | 22,808,06 |
| Ogółem . mk | 925.643,72 | Ogółem . mk. | 925.643,72 |

## BILANS
### Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Wartkowicach,
### w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Gotówka . . . mk. | 72.711,08 | Kapitał udział. mk. | 114.174,40 |
| Lokaty i papiery %% . . „ | 14.384,— | „ zapas. i specjalny . | 11.621,01 |
| Pożyczki . . „ | 1.787.683.24 | Wkłady . . . „ | 1.085.832,— |
| Ruchomości . . „ | 5.470,64 | Długi , . . . „ | 685.396,91 |
| Sumy przechod. „ | 16,869,04 | Zyski . . . . „ | 1.165,28 |
| Udziały w różnych instytuc. „ | 1.071,60 | | |
| Ogółem mk. | 1.898.189,60 | Ogółem mk. | 1.898.189,60 |

## BILANS
### Towarzystwa Pożycz.-Oszczędnościow. w Ostrowcu,
### w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Kasa . . . . mk. | 270.052,95 | Udziały . , . mk. | 123.468,90 |
| Papiery %% „ | 21.100,— | Rezerwy . . . „ | 64.198,29 |
| Pożyczki . . „ | 984.594,56 | Wkłady . . . „ | 1,013.668,23 |
| Różni dłużnicy „ | 89.654,09 | Długi bankowe „ | 220.000,— |
| Ruchomości . „ | 70.000,— | Sumy przechod. „ | 1.482,89 |
| | | Zyski . . . . „ | 12.583,29 |
| Ogółem . mk. | 1,435.401,60 | Ogółem . mk. | 1.435.401,60 |
| Depozyty . . mk. | 80.352,— | | |

## BILANS
### II-go Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Tykocinie,
### w dniu 31 grudnia 1920 roku.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Gotówka . . . mk. | 66.661,50 | Udziały . , . mk. | 23.560,55 |
| Lokaty i papiery %% . . „ | 1.365.366,64 | Rezerwy . . . „ | 43.354,55 |
| Pożyczki . . . „ | 1.507.182,07 | Wkłady . . . „ | 2.707.029,56 |
| Towary . . , „ | 325,85 | Sumy przechod. „ | 120.465,53 |
| Nieruchomości , „ | 23.740,92 | Zyski . . . . „ | 68.866,79 |
| Ogółem mk. | 2.963.276,98 | Ogółem mk. | 2.963.276,98 |

## BILANS
### Towarzystwa Kredytowego (drobnego kredytu) w Płońsku,
### w dn. 31 grudnia 1920 roku.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Gotówka . . mk. | 357.589,06 | Kapitał zakład. mk. | 8.694,— |
| Lokaty . . . „ | 138.741,06 | Rezerwy , . . „ | 114.454,31 |
| Papiery %% . „ | 46.589,84 | Wkłady . . . „ | 2.223.725,34 |
| Pożyczki . . „ | 1.850.713,27 | Długi . . . . „ | 17.766,— |
| Nieruchomości „ | 47.170.04 | Różne rachunki „ | 65.024,76 |
| | | Zyski , . . . „ | 11 138,86 |
| Ogółem mk. | 2.440.803,27 | Ogółem mk. | 2.440.803 27 |

## BILANS
### II-go Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Kaliszu,
### w dniu 31 grudnia 1920 roku.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Kasa . . . . mk. | 420.612,07 | Udziały . , . mk. | 151.615,95 |
| Papiery %% . „ | 34.453,24 | Kapitał zasob. . „ | 12.575,80 |
| Udział w T.W.K. w Kaliszu . „ | 10.800,— | „ rezerw. „ | 18.953,28 |
| Udział w Banku Tow. Sp. . „ | 5 400,— | Wkłady na każde żądanie . „ | 799.471,23 |
| Pożyczki . . „ | 1.963.726,58 | Wkłady roczne. „ | 575.915,46 |
| Zalicz. lit. A i B „ | 24.630,42 | Sumy przechod. „ | 17.251,46 |
| Ruchomości . „ | 1.080,— | Redyskonto . . „ | 744,77 |
| | | Rachunek otwarty w T. W. K. „ | 866.353,70 |
| | | Rachun. pomoc. i przezorn. „ | 17.820,66 |
| Ogółem mk. | 2.460.702,31 | Ogółem mk. | 2,460.702,31 |

## BILANS
### I-go Towarzystwa Kredytowego w Siedliszczu,
### w dniu 31 grudnia 1920 r.

| Stan czynny: | | Stan bierny: | |
|---|---|---|---|
| Gotówka . . . mk. | 196.298,49 | Kapitały . . . mk. | 67.950,36 |
| Lokaty i papiery %% . . „ | 23.496,17 | Wkłady . . . „ | 818.344,75 |
| Pożyczki . . . „ | 716.529,48 | Długi . . . . „ | 310.700,— |
| Nieruchomości i ruchomości „ | 234.517,40 | Sumy przechod. „ | 1.502,56 |
| Straty . . . . „ | 27.656,13 | | |
| Ogółem mk. | 1.198.497,67 | Ogółem mk. | 1.198.497,67 |

# BILANS

## Serockiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Serocku,

## w dniu 31 grudnia 1920 r.

**Stan czynny:**

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Gotówka | rb. | 322,36 | mk. | 2.093,16 |
| Pożyczki | „ | 23.153,— | „ | 6.920,— |
| Lokaty | „ | 69 97 | „ | — |
| Papiery % % | „ | 31.933,19 | „ | — |
| Elektrownia | „ | 39.948,38 | „ | 126.460,90 |
| Ruchomości | „ | 29,25 | „ | 1.501,29 |
| R/k monet | „ | 4.864,35 | „ | — |
| Straty | „ | 2.677,32 | „ | 12.285,03 |
| Ogółem | rb. | 102.997,82 | mk. | 149.260,38 |

**Stan bierny:**

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Kapitał udziałowy | rb. | 8.451,92 | mk. | 225,— |
| „ zapasowy | „ | 751,50 | „ | — |
| „ specjalny | „ | 1.540,34 | „ | — |
| Wkłady | „ | 85.030,83 | „ | 73.581,87 |
| Długi | „ | — | „ | 64.196,26 |
| R/k monet | „ | — | „ | 8.278,67 |
| Sumy przechodnie | „ | 7.223,23 | „ | 2 978,58 |
| Ogółem | rb. | 102.997,82 | mk. | 149.260,38 |

# BILANS

## Banku Udziałowego, Spółdzielni z odpow. udziałami, w Łodzi,

## w dniu 31 grudnia 1920 roku.

**Stan czynny:**

| | | |
|---|---|---|
| Gotowizna w kasie | mk. | 602.448,66 |
| Rachunek przekazowy w P. K. K. P. | „ | 52.380,80 |
| „ „ w instyt. pryw. | „ | 186.287,— |
| „ „ w Ros. Banku P. | „ | 3 043.35 |
| Weksle dyskontowe miejscowe | „ | 2.596,654,89 |
| „ „ zamiejscowe | „ | 12.574.65 |
| „ u korespondentów | „ | 309 766,23 |
| „ protestowane | „ | 198.548,45 |
| Papiery % % własne | „ | 182 506,80 |
| „ „ kapitału zasobow. | „ | 20.774,79 |
| Ruble | „ | 20.319,92 |
| Pożyczki na zastaw papierów % % | „ | 58.909,46 |
| R-k specj. bież. zabezp. papier. % % | „ | 13.881,— |
| Korespondenci „Loro“ | „ | 189.538,42 |
| „ „Nostro“ | „ | 30.079,15 |
| Sumy przechodnie | „ | 125.584,52 |
| Ruchomości | „ | 1,— |
| Ogółem | mk. | 4.603.299,09 |
| Depozyty | mk. | 419.099,44 |

**Stan bierny:**

| | | |
|---|---|---|
| 10% wnioski członków | mk. | 510.472,80 |
| Udziały dodatkowe | „ | 250.800,— |
| Kapitał zasobowy | „ | 28.471,24 |
| „ rezerwowy członków | „ | 41.571.68 |
| Lokacje | „ | 2.828.621,30 |
| Redyskonto | „ | 490.000,— |
| Korespondenci „Loro“ | „ | 14.906,91 |
| „ „Nostro“ | „ | 253.180,18 |
| Sumy przechodnie | „ | 53.190,64 |
| Rk. bież. zab. pap. % w Ros. B. P. | „ | 32 248,80 |
| 10% wnioski do zwrotu | „ | 939,60 |
| Dywidenda niewypłacona | „ | 13.463,41 |
| 7½% podatek państwowy | „ | 4.891,46 |
| 0,396% „ „ | „ | 72,92 |
| Procenty i prowizje pobr. za 1921 r. | „ | 80.468,15 |
| Ogółem | mk. | 4.603.299,09 |

# BILANS

## Towarzystwa Wzajemnego Kredytu w Sieradzu, w dniu 31 grudnia 1920 r.

**Stan czynny:**

| | | |
|---|---|---|
| Rk. kasy | mk. | 3.881.811,82 |
| bieżący w kasie Państwa Ros. | „ | 2.066,86 |
| „ papierów % kapit. obrotowych | „ | 247.000,— |
| „ „ % „ zapasowych | „ | 12.172,— |
| „ kuponów | „ | 5.491,17 |
| „ monet zagranicznych | „ | 72.545,34 |
| „ on Call | „ | 3,532.670.84 |
| „ skupu weksli A | „ | 132.201,66 |
| „ dokumentów do inkasa | „ | 21.157,89 |
| „ korespond. weksli skupionych | „ | 1.589,24 |
| „ „ „ inkasowych | „ | 241.078,— |
| „ „ „ „Nostro” | „ | 713.326,28 |
| „ „ „ „Loro” | „ | 484,972,94 |
| „ nieruchomości | „ | 13.119,62 |
| „ należności zabezp. hypotecznie | „ | 5.060,88 |
| „ pożyczki Skarbu polskiego | „ | 1.728,02 |
| „ skupu weksli | „ | 1,718.950,— |
| „ weksli protestowanych | „ | 400,— |
| Ogółem | mk. | 11,087.342,56 |

**Stan bierny:**

| | | |
|---|---|---|
| Rk. wniosków 10% | mk. | 539.275,84 |
| „ „ członk. ustępujących | „ | 8.445,60 |
| „ kapitału zapasowego | „ | 12.492,79 |
| „ „ rezerwowego | „ | 10.517,99 |
| „ „ amortyzacyjnego | „ | 9.130,14 |
| „ „ kasy przezorności | „ | 27.346,40 |
| „ „ lokacji przekazów | „ | 7.294.734,99 |
| „ „ terminowego | „ | 2.247.779,78 |
| „ redyskonta weksli | „ | 266.814,— |
| „ bieżący banku Państwa Rosyjskiego | „ | 19.333,16 |
| „ podatku 7½ % | „ | 5.506,08 |
| „ inkasa korespondentów | „ | 264.735,87 |
| „ sum przechodnich | „ | 102.611,08 |
| „ pobranych % % | „ | 87.490,— |
| „ dywidendy | „ | 21.006,45 |
| „ zysków | „ | 170.122,39 |
| Ogółem | mk. | 11.087.342,56 |

Redaktor: Antoni Kleniewski. Wydawca: Polski Związek Rewizyjny Spółdzielni Kredytowych.

Druk. F. Wyszyńskiego i S-ki, Zgoda 5.